

Történelmi sodrásban - Regisztráció, alias „feliratkozás”

2012 szeptember 10. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A 2010-es választások kétharmados parlamenti többségét a Fidesz–KDNP pártszövetség úgy értelmezte – s valószínűleg a választóik akaratával ez ténylegesen egybeesett –{...}

{...}, hogy e többség azért született meg, hogy átforgálja a szociálliberálisok által csapdába ejtett magyar

demokráciát, s azt magasztosabb közösségi, nemzeti érdekek mentén reformálja, javítsa meg.

A miniszterelnök ezen ethosz mentén nevezte el új – elsősorban – közjogi rendszerét a „nemzeti együttműködés rendszerének”. Orbán Viktornak nemcsak kétharmados parlamenti többsége, hanem minden erkölcsi alapja megvolt ahhoz, hogy a húsz évig használt s a társadalom nagy többsége által elhasználatnak vélt konszenzuális demokratikus rendszert leváltssa, hiszen az Ellenzéki Kerekasztalnál grümdolt zárónyilatkozatot egyedül ? nem írta alá annak idején. Mindezzel együtt ? is elfogadta annak alkotmányát, s nem egy krízishelyzetben állt ki annak szövege mellett, s tartotta be jó demokrataként e közös, konszenzuális alkotmány parancsait és annak alkotmánybírószági határozatokban csiszolódó „láthatatlan” szellemét.

A gyurcsányi alkotmányos erózió s alkotmányos tehetetlenség igencsak kellett ahhoz, hogy a miniszterelnök eljusson addig a kijelentésig, hogy az akkori alkotmányban „nincsen semmi tisztelni való”. S bár nyilván e félmondatát maga is túlzónak találta, mégis benne volt mindazon keserűség, amely 2006. október 6-án lepte el az országot, amikor a morálisan imbecil nagy kalandor mellett egységesen sorakozott fel az MSZP és az SZDSZ frakciója, hatalomban tartva a minden téren megbukott Gyurcsány Ferencet. Nos, mindezek után 2010-ben az új kétharmados hatalomtól valóban azt vártuk el, hogy megjavítsa ezt a megbukott rendszert, s helyébe olyan garanciákat tartalmazó alaptörvényt hozzon, amelyik mindenkor a nemzet érdekét képviseli a – mára vízfejűvé vált – politikai osztály hataloméhségével szemben.

A nemzeti együttműködés rendszere pedig nagyon helyesen arra utalt, hogy a közjog átalakulása nemzeti együttműködésen alapul (majd), s e rendszer a lehető legtöbb társadalmi csoport, érdekszervezet, szakmai és civil szervezet, valamint a nagy társadalmi alrendszerek hídfőállásain munkálkodók bevonásával, valódi deliberatív eszközökkel lesz újraalkotva, valódi társadalmi együttműködés keretében. S ha így van – gondoltuk – kit érdekel majd az a néhány szocialista kiabálása, aki esetleg úgy érzi, hogy ? kint rekedt a nemzeti együttműködés rendszeréből. Vagyis nem a politikai összeborulást kerestük ebben a rendszerben, netán valami új konszenzust, kompromisszumot, hanem annak széles körű társadalmi, szakmai támogatottságát, ami végre felülírja a pártpolitika szűklátókörűségét.

Hogy ez így alakult-e, azt majd máskor taglalom b?vebben. Ám formálódó új közjogunk legfontosabb törvénye, a választójogi törvény átalakulása kapcsán komoly szakmai és politikai kérdések vet?dtek fel már korábban is. Az Alkotmány pereme című írásomban, még az új választójogi törvény megszavazása előtt jeleztem, hogy alkotmányt

alkotmányozni tudó er? hozhat önállóan – akár ellenzéki szavazatok nélkül is –, ám választójogi törvényt – legitimációs deficit nélkül – nem lehet hozni a pártok együttes megállapodása nélkül. Ugyanis a választójog minden, de legalábbis a parlamenti aréna versenyz?i által elfogadott közös szabály kell legyen, s nem lehet az óriás által a pigmeusnak diktált feltételrendszer.

A nemzeti együttm?ködés rendszere e téren sem így épült. Azonban az új, egyfordulós választójogi törvény jó néhány pontja szakmailag nemcsak védhet? volt, hanem indokolt is, ugyanakkor számos pontján érthette a vád, hogy a pillanatnyi pártaréna er?viszonyai dominálnak benne a demokráciajobbító szándék helyett. Hiába volt valóban indokolt a húsz évvel ezel?tt meghatározott választóközrtek újrarajzolása a totális aránytalanságok miatt, az új közrtek határmegvonásai a húszéves választói magatartások ismeretében a kormánypártoknak – talán – kedvez?bb közrtekhez vezetett. Hiába volt indokolt a nagyobbá vált új közrtekben a jelöltséghez szükséges kopogtatócédulák számának megemelése, az ezek összegy?jtéséhez szükséges id? lerövidítése egyenesen demokratikus köntösbe csomagolt akadályá lett a valódi versenynek, s benne a pillanatnyilag szervezettebb óriás biztosítja túlélését a versengeni akaró pigmeussal szemben.

Mindezzel együtt is, nem volt igaz az ellenzék azon vádja, hogy az új választójogi törvény mögött csak politikai spekuláció áll, s szakmai érvekkel nem védhet?ek a változtatások. Azonban a választásról szóló eljárási törvény el?zetes regisztrációra vonatkozó elképzelése, amelyr?l már döntött a Fidesz elnöksége, valószínű már nem védhet? szakmai érvekkel, s benne pusztán csak hatalmi, politikai spekulációs szándékok dominálnak – pont az, ami ellen a nemzeti tábor a nemzeti együttm?ködés rendszerét elképzelte. Merthogy a regisztráció, alias „feliratkozás” rendszere által úgy t?nik – talán – kezd lejteni a választási rendszer pályája. Legalábbis bevezetésének kormánypárti indokait hallva nem lehet más célja, csak egy kis d?lésszög felvétele az ellenzék kapuja felé.

A tervek szerint szavazati jogunkkal csak akkor élhetünk majd, ha el?zetesen – még nem tudjuk, milyen id?intervallumon belül – „feliratkozunk” a választói névjegyzékbe. Abba, amelyik egyébként precízen vezetve van a magyar állam által, s aminek alapján eddig is mentünk szavazni.

A Fidesz-vezet?k több érvet hoznak fel a feliratkozás rendszere mellett. Az egyik, hogy tudatos választókat akarnak faragni bel?lünk, s Szolón törvényeit citálják. Ezen oktató-nevel? célzatú indoklás szerencsénkre csak addig jut el, hogy ne a politikailag inaktív polgárok járatlansága döntsön a pártok között a véghajrában. S még jó, vagyis örüljünk, hogy nem állampolgárságunk elvesztésével fenyeget az oktató-nevel? hatalom, miként azt az athéniak gyakorolták. Bár a tervezget? elnökség néhány tagja még szankciót is kilátásba helyezne a névjegyzékbe feliratkozók számára, ha mégse mennének el szavazni.

Képzeljük csak el, mondjuk, Székelyvárságon Mócsi bácsit, aki a frissibe kapott magyar állampolgárságával élni akarva, valahogy megoldotta az el?zetes regisztrációt, és feliratkozott a névjegyzékbe, de a választás napján nem tudott szavazni. Vagy, ha majd levélben kell elküldje szavazatát, mondjuk, határid?n belül nem jut el postára. Vajon hány forintot, akarom mondani lejt kell majd fizessen büntetesként, s azt ki és hova hajtja majd be t?le? Apropó levél. És mi lesz, ha elkallódik a postán a levél, vagy elektronikus lesz, ami Mócsi bácsit máris kizárja a rendszerb?l, még ha fel is iratkozott? Vagy mindkett?n lehet majd szavazni, ami a szavazat beszámolásnál kissé gondot okozhat? Ja... És mi van a levélszavazók titkosságával? Annak biztonságát ki fogja biztosítani és hogyan? A névjegyzék egyébként a határon túliak számára lenne indokolt egyedül. A több százezer új magyar állampolgár talán nyilatkozhatna arról, hogy akar-e élni választójogával, hiába vezet róluk is pontos nyilvántartást a magyar állam. Ám a magyar közjogi hagyományokba még az ? feliratkoztatásuk sem illik bele, nemhogy a határokon belül él?, állandó lakcímmel rendelke? állampolgároké. A magyar választójog az 1848 V. tc.-t?l egészen a rendszerváltozás választójogi törvényéig és annak eljárási rendszeréig nem ebbe az irányba fejl?dött.

Nem ebbe az irányba mutat az állampolgári jogok kiteljesedése a választójogi általánosság, egyenl?ség és titkosság eszméjében, s adminisztratív nem ebbe az irányba mutat a pontos népesség-nyilvántartás rendszerének magyar állam általi kiépítése. S gyakran halljuk a politikai spekuláció vádjának visszaveréseként azt az érvet a kormánypárt oldaláról, hogy más nagy demokráciák is, mint az Egyesült Államok élnek a feliratkozás intézményével. Igen ám, csak ott, s több regisztrációt ismer? országban szó szerint szükség van a nyilvántartásba vételre ahhoz, hogy megszülessen a választói névjegyzék, ugyanis ezen államokban történelmileg nem alakult ki állami népesség-nyilvántartás. Ahogy személyi igazolványuk sincs sem az angoloknak, sem az amerikaiaknak.

Vagyis ez az érv meglehet?sen bárgyú egy olyan ország kormányzatától, amelyiknek adminisztrációja pontos állampolgári, vagyis választói névjegyzékkel rendelkezik, s az általános és egyenl? szavazás intézménye e lista alapján nyeri el értelmét. Még Franciaország is el?került a példák között, ami ugyancsak rossz példa, mert ott

egyszer kell csak regisztrálni, nyilatkozni, még hozzá a 18. életév betöltésé?l, ett?l kezdve elhalálozásig folytonos a nyilvántartás. A bizonytalanok kizárása szokott még elhangzani érvként, ám ennek még csak szakmai köntöse sincs, pusztán hitelv? spekulációk kapcsolódnak hozzá, hogy ez helyes, vagy sem.

A közügyekben való jártasságot fokozni kívánó, ebb?l érintettséget és részvételt következtet? érvelések valós vitára adhatnak okot. Csakhogy ebben is a mérleg nyelve inkább arra billen, hogy a magyar közjogi hagyományok nem abba az irányba fejl?dtek, ami a regisztrálás mellett szólnak. Svájc közvetlen demokratikus rendszerében, ahol, ha néhány százalék megy el szavazni egy kantonban egy ügyben, az korlát nélkül is érvényes, mert felfogásuk szerint az ment el, aki érintett, vagyis aki egyben jártasabb az ügyben s így résztvev? akart lenni. Tehát valószínű? a legjobb döntés született az adott kérdésben, de mindenképp az érintettek többségének akarata érvényesült. Mindenki más nem volt érintett, így annyira jártas sem az adott ügyben, ezért nem is ment el.

Csakhogy ezt a logikát nem lehet a „feliratkozás” magyarországi rendszere mögé csúsztatni. A jogalkotó ne akarjon bennünket megnevelni – még ha ez b?ven rá is férne a magyar választópolgárok többségére –, ahogy ne akarja korlátok közé zárni választási részvételünket se. Mindegy, merre lejtene ett?l a pálya.

Zárug Péter Farkas
politológus

demokrata

Ajánló